

vine. Nejde o výraz významu osobnosti, len o pripomienku pozemského bytia. Apoteózu vytvára bohatá architektúra, ktorá je však súčasne i prepychovým rámcom miesta posledného odpočinku. Verejný portrét tu už má súkromnú spomienkovú funkciu, alebo naopak súkromná citová funkcia zvečnenia blízkej bytosti sa tu vystavuje pred societu. Vzniká typ pamätníka, spájajúceho komemoratívny účel s glorifikáciou.

Helénska a rímska kultúra sa po dlhý čas vyvíjali paralelne v úzkom spojení a v tesnej blízkosti. Helénska Sicília a južné Taliansko boli nielen dodávateľom helenistických umeleckých predmetov, ale aj prameňom helenistického vplyvu na Rím. Tak sa z helénskych, ale aj domácich etruských základov postupne formuje i rímsky portrét, ktorý býva označovaný za jediné skutočne originálne rímske umenie.

Základňou, z ktorej vyrastal rímsky portrét (na rozdiel od gréckeho a helenistického portrétu), bol súkromný, nesmierne silný kult predkov. Tento kult vyrástol nepochybne z etruského pocitu pozemskej existencie ako prvej a možno menej dôležitej fázy života, po ktorej nasleduje nečasové obdobie života mimozemského. Etruskovia, podobne ako Egypťania, zobrazovali svojich mŕtvych s úpornou snahou zachytiť ich určujúce črty. Postupovali však zámerne bez príkras a bez sentimentu. Ich cieľom bolo zvečnenie toho, čo skutočne existovalo, a nie idealizácia. Tým podľa svojej viery zabezpečili zomretým posmrtnú existenciu,³⁶ pre ktorú im budovali trvalé skalné príbytky. S pocitom krátkosti pozemskej existencie stavali rozsiahle etruské mestá mŕtvych, v „domoch“ ktorých „žijú“ svoj život portréty zomretých osôb. Etruské umenie má teda, rovnako ako funerárne egyptské podobizne, najmä funkciu zástupnú a nadčasovú.

Z tejto tradície, ale aj z aristokratického sociálneho štruktúrovania, pre ktoré je hlavnou devízou práve rod – na rozdiel od demokratického občinnového zriadenia v Grécku – vzniká v Ríme silný kult predkov. Namiesto písomných genealógií sa tu rodový pôvod dokazuje portrétnymi galériami predkov, zhromaždenými – čo je dôležité – nie v pohrebných priestoroch, ale

Dôležitosť posmrtných masiek ako genealogického dokladu dokumentuje socha nazývaná Patricij Barberiniovcov. Repro O. Šilingerová